

სპიციტიზმი

1-2

2007

დაუბრუნოს საკუთარ თავს, საკუთარ “სულიერ ქვეყანას” (ვ. კოტეტიშვილი), სადაც ის ბუნებრივად სუნთქავდა ერთი ნიადაგიდან აღმოცენებული, ერთობილი ხალხური კულტურის მიერ შექმნილ გარემოში. სწორედ ამ დიადი (რ. კოლინგვუდი) ხელოვნების კვდომამ დიდწილად შექმნა მისდამი ქვეცნობიერი ნოსტალგიის გამომხატავი “კონტრკულტურისეული” მოვლენები, რომელთაც იქნებ არც აკლდა ზოგჯერ სინრფელე, მაგრამ სამწუხაროდ, მაინც არ ჰყოფნიდა რეალური ძალა, როგორც ესთეტიკურ და სოციალურ უტოპიას. ხალხური ხელოვნება კი ცნობილია, რომ ყოველთვის უჩუმრად აღემატებოდა უტოპიებსა და იდეოლოგიებს, როგორც მარადისობასთან საკუთარი ენით მოუბარი მოვლენა, მტკიცედ სტრუქტურირებული, დაბრძენებული ათასწლეულთა “პალიმფსესტური” გამოცდილებით, და თანადროულად გახსნილი, რომელშიც ნიადაგისმიერიცა და ზენაც – დაუძაბავად “თანაერთარსობს”.

ტექსტში ჩართული ნახატები შესრულებულია ზურაბ ლეჟავას მიერ

“აპოლო”. ფასადის ფრაგმენტი. 2007 წ.

ნესტან თათარაშვილი

“აპოლო”

ეროვნული მნიშვნელობის არქიტექტურული ძეგლი, მოდერნის სტილის კინოთეატრი “აპოლო” რამდენიმე წელია უკვე კერძო საკუთრებაა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მოუვლელი და დაუცველია. ამ შენობის მძიმე ტექნიკური მდგომარეობა უკვე გამვლელებსაც უქმნის საფრთხეს, რის გამოც მისი ფასადის ნაწილს გარედან დამცავი ღობე აქვს შემოვლებული. ჩვენს თვალწინ ნადგურდება შესანიშნავი ძეგლი, შენობა, რომლითაც თამამად იამაყებდა მსოფლიოს ნებისმიერი ქვეყანა.

საქართველოში, XX ს-ის დასაწყისში, მოდერნის სტილი სწრაფად გავრცელდა არა მარტო დედაქალაქ თბილისში, არამედ სხვა, შედარებით პატარა ქალაქებში: სოხუმში, გაგრაში, ახალ ათონში, ბათუმში, ქობულეთში, ფოთში, ქუთაისში, დუშეთში. ეს სტილი იმდენად პოპულარული იყო, რომ მას ხშირად იყენებდნენ როგორც ახალ მშენებლობებში, ასევე რეკონსტრუქციებშიც. მოდერნის სტილით შესრულებული რეკონსტრუქციის ერთ-ერთ საუკეთესო ნიმუშად და ზოგადად, უნიკალურ მოვლენად შეგვიძლია ჩავთვალოთ სიონის ტაძრის გვერდით არსებული, ყოფილი არწრუნის ქარვასლა. 1650 წელს აგებულ და შემდეგ ბევრჯერ დანგრეულ და განახლებულ ქარვასლას, 1912 წელს მოდერნის სტილის ფასადით ამკობენ.

საქართველოში მოდერნის სტილით უმეტესად საცხოვრებელი და საშემოსავლო სახლები შენდებოდა, მაგრამ ძალზე ხშირია სხვა დანიშნულების შენობებიც: ბანკები, სასწავლებლები, მაღაზიები, კინოთეატრები, საავადმყოფოები, სახელოსნოები, ფაბრიკები. შესანიშნავი მემორიალური ძეგლებია

ფოტო 1. ელექტროთეატრი “აპოლო”. 1910-იანი წლების პირველი ნახევარი. საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმის არქივი

ფოტო 2. ელექტროთეატრი “აპოლო”. 1909 წ.

დაცული ძეგლ, ისტორიულ სასაფლაოებზე. ბევრი შენობის ფუნქცია თბილისელი ოსტატებისთვის უკვე ნაცნობი და თავის დროზე დამუშავებულია, მაგრამ არის თვისობრივად ახალი თემებიც – მაგალითად, კინოთეატრები, რომელთა პროექტებიც აგრეთვე წარმატებით განხორციელდა ჩვენს დედაქალაქში. ამის თვალსაჩინო მაგალითია 1909 წელს აშენებული კინო – ელექტროთეატრი “აპოლო” (დავით აღმაშენებლის 135. იხ. ფოტო 1 და 2)

ფოტო 3. "აპოლო". 2007 წ.

როგორც აღვნიშნეთ, ის ამჟამად მძიმე ტექნიკურ მდგომარეობაშია და დიდი ხანია აღარ ფუნქციონირებს (იხ. ფოტო 3).

ევროპაში მოდერნის სტილისა და კინოს გაჩენისა და გავრცელების თარიღები თითქმის ემთხვევა ერთმანეთს და მართლაც უმნიშვნელოვანესია, რომ ამ ორი ნოვაციის თანხვედრა საქართველოში ასეთი წარმატებით განხორციელდა.

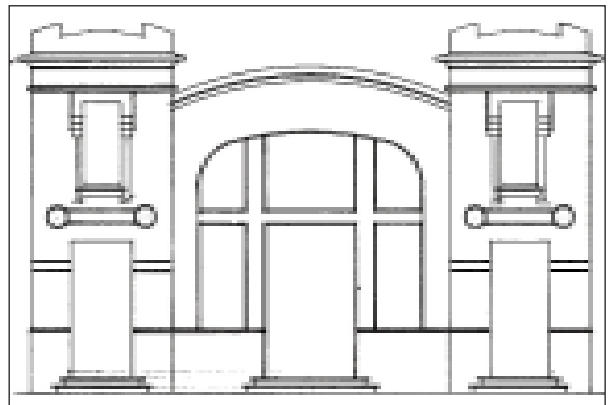
როგორც ცნობილია, პირველი სტაციონალური კინო კინემატოგრაფიის გამომგონებლებმა, ძმებმა ლუმიერებმა, 1895 წელს მოაწყეს პარიზში. თბილისში კი ლუმიერების ფილმების პირველი კინოჩვენება 1896 წლის 16 ნოემბერს გაიმართა. მალე გაჩნდა კინოთეატრებიც. 1908 წლიდან საფუძველი ეყრება ქართულ კინემატოგრაფიას, რომლის სათავეებშიც იდგნენ ვ. ამაშუკელი, ა. დილმელოვი, ა. ნუნუნავა, შ. დადიანი, გ. გოგიტიძე. ვასილ ამაშუკელმა კინო გადაღება 1908 წლიდან დაიწყო. ის ჯერ ბაქოში მოღვაწეობდა, 1910 წლიდან კი უკვე ქუთაისში იღებს ფილმებს. ქუთაისში 1912 წელს 3 კინოთეატრი იყო:

“მონპლეზირ“, “თამარი“ და “რადიუმი“.

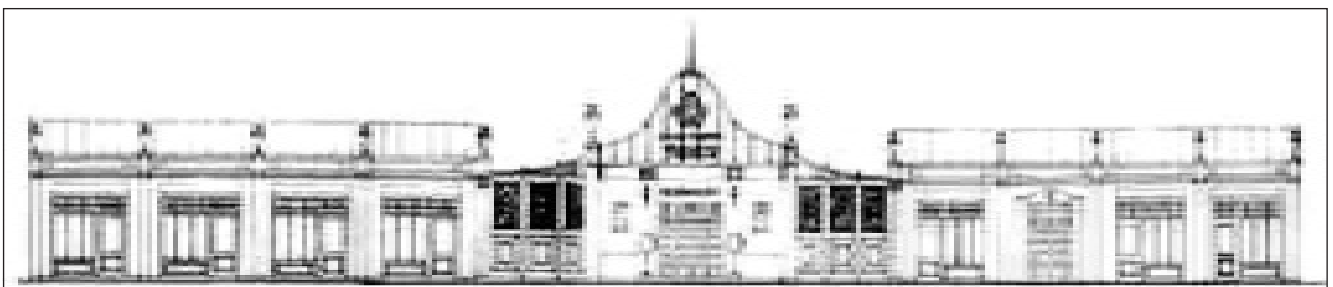
“რადიუმი“ ვასილ ამაშუკელმა 1912 წელს დაამონტაჟა და აქვე უჩვენა თავისი პირველი სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი “აკაკი წერეთლის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“, რომლის პრემიერასაც თვით აკაკი დაესწრო. ქართველი ხალხი თავიდანვე დიდ ინტერესსა და სიყვარულს იჩენდა კინოს მიმართ. ისტორიული წყაროებით დასტურდება რომ, XX ს-ის დასაწყისში საქართველოს თითქმის ყველა მნიშვნელოვან ქალაქსა და დაბაში არსებობდა კინოთეატრი. საქართველოს ისტორიულ არქივში 1909 (იხ ნახაზი 1) და 1918 წლებით (იხ. ნახაზი 2) დათარიღებულ კინოთეატრების ფასადების ნახაზებს მივაკვლიეთ, თუმცა ჩვენთვის უცნობია, განხორციელდნენ თუ არა თავის დროზე ეს პროექტები.

დროთა განმავლობაში ბევრი კინოთეატრი უკვალოდ გაქრა, მაგრამ ზოგიერთის ფოტო დღემდე შემოგვრჩა. ასეთია ბათუმის “აპოლო“ (იხ ფოტო 4) და ქუთაისის “მონპლეზირ“ (იხ. ფოტო 5), სამწუხაროდ, დღეს არცერთი აღარ არსებობს.

ნახაზი 1. კინოთეატრი. საქართველოს ისტორიული არქივი. 1909 წ.

ნახაზი 2. კინოთეატრი “პიკადილი“ საქართველოს ისტორიული არქივი. 1918 წ.

ფოტო 4. კინოთეატრი “აპოლო”, ბათუმი.

ლია. ცნობილია, რომ მსოფლიოში მოდერნის სტილით აშენებული მხოლოდ რამდენიმე კინოთეატრი თუ არსებობს და მათ შორის არის ჩვენი “აპოლოც”.

ცხადია, “აპოლოს” მხოლოდ არქიტექტურული ძეგლის სტატუსი და საერთაშორისო პოპულარობა ვერაფერს მოუტანს. ამ უნიკალურ შენობას დაცვა და გადარჩენა სჭირდება. მსოფლიო კინოს ისტორიაში ღირსეულად დამკვიდრებულ ქართულ კინოს აუცილებლად უნდა შეუნარჩუნდეს თითქმის თავისი თანატოლი კინოთეატრი. ბევრი ახალი კინოთეატრი გვაქვს, ბევრიც შენდება, მაგრამ 1909 წელს აშენებული “აპოლო” – არა მარტო არქიტექტურის, არამედ ქართული კინოს ძეგლიცაა. შენობის რესტავრაციისათვის სერიოზული ფინანსებია საჭირო, მაგრამ უდავოა, რომ მომავალში ის უდიდეს ეკონომიკურ სარგებელს მოუტანს როგორც ამ ძეგლის მფლობელებს, აგრეთვე ჩვენ ქვეყანასაც. სწორედ “აპოლომ” უნდა უმასპინძლოს მომავალში მსოფლიო მნიშვნელობის კონოფინოფესტივალებს საქართველოში.

საქართველოში არსებული მოდერნის სტილის არქიტექტურული მემკვიდრეობა, რომელიც ჯერ კიდევ ათიოდე წლის წინ არა თუ უცხო, არამედ ჩვენი საზოგადოების დიდი ნაწილისთვისაც

ფოტო 6. “მუსიკალური ცენტრი”, ყოფილი კინოთეატრი “პალასი”. დ აღმაშენებლის 125. 1907 წ.

რაც შეეხება თბილისში 1914 წელს აშენებულ კინოთეატრ “პალასს” (დღევანდელი “მუსიკალური ცენტრი”. დავით აღმაშენებლის 125. იხ ფოტო 6), რომლისგან დღეს მხოლოდ შესასვლელი დარბაზი და ფასადის მცირე ფრაგმენტებია გადარჩენილი, უკვე დიდი ხანია რაც კინოდ აღარ ფუნქციონირებს. ერთადერთი ძველი კინოთეატრი, რომელიც თითქმის თავდაპირველი სახით შემოგვრჩა, ეს თბილისის “აპოლოა”. მისი მნიშვნელობა ქართული კულტურის, ზოგადად მოდერნისა და კინოს ისტორიისთვის ნამდვილად შეუცვლელია.

ფოტო 5. კინოთეატრი “მონპლეზირ”, ქუთაისი.

სრულიად უცნობი იყო, დღეს უკვე საერთაშორისო ყურადღებით სარგებლობს. ამ სტილის არქიტექტურის სრულად გამოვლენა, შესწავლა და პოპულარიზაცია, მისი დაცვისა და გადარჩენისათვის საჭირო ღონისძიებების განხორციელება 1997 წლიდან დაიწყო ჩვენმა ჯგუფმა, თუმცა როგორც სპეციალისტი, თავად 1983 წლიდან ვმუშაობ ამ თემაზე.

საქართველოს მოდერნის შესახებ უკანასკნელ წლებში ხშირად ვაქვეყნებთ სამეცნიერო თუ გასათვითცნობიერებელ სტატიებს როგორც საქართველოში, ასევე ინგლისში, გერმანიაში, ესპანეთში, მოსკოვში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში. გვინდა

აღვნიშნოთ ჩვენს მიერ განხორციელებულ სამუშაოთა მცირე ჩამონათვალი: 2001 წელს არქიტექტურის ძეგლის სტატუსის მისანიჭებლად, თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, ქობულეთის, ფოთისა და დუშეთის მოდერნის სტილის მნიშვნელოვანი შენობების სია წარუდგინეთ ძეგლთა დაცვის დეპარტამენტის მთავარ სამეცნიერო მეთოდურ საბჭოს (ოქმი 28, 01.10.2001, ბრძანება 3/13, 30.10.2001 და ოქმი 34. 12.11.2001); 2001-2002 წლებში მოვანყეთ ფოტო-გამოფენები თბილისში, ბერლინსა და ზაარბრიუკენში; 2002 წელს ჩვენი მოდერნის ამსახველი მასალები გავაგზავნეთ ამერიკის შეერთებულ შტატებში და გავიმარჯვეთ იქ არსებულ მსოფლიო ძეგლთა ფონდის (World Monument Fund. New York. USA. www.wmf.org) საერთაშორისო კონკურსში, რის შედეგად საქართველოს, კერძოდ ქალაქების: ბათუმის, ქუთაისის, ფოთის, დუშეთისა და თბილისის მოდერნის არქიტექტურა შევიდა მსოფლიოს ყველაზე მნიშვნელოვან და დაზიანებულ ძეგლთა 2002 წლის ნუსხაში.

2002 წელს მოდერნის სტილის პოპულარიზაციის ამსახველი გადაცემები გავაკეთეთ საქართველოს ტელევიზიის პირველ არხზე, პროგრამაში – “თბილისი და თბილისელები”; გავწევრიანდით საერთაშორისო ორგანიზაციებში: 2004 წელს ბრუსელში დაფუძნებულ “მოდერნის ქსელში” (Re-seau Art Nouveau Network. - HYPERLINK “<http://www.artnouveau-net.eu>” - www.artnouveau-net.eu) და 2007 წელს ბარსელონის “მოდერნის ევროპულ მარშრუტში” (Art Nouveau Europeabn Route. Institut Municipal del Paisatge Urba i la Qualitat de Vida. Barcelona).

2004 წლის სექტემბერში ამერიკაში დაიბეჭდა ილუსტრირებული სტატია საქართველოს მოდერნის შესახებ (Burgeois Dreams - Georgia's forgotten Art Nouveau legacy. By Kristin Romey. World Monument ICON. New York. USA. Summer 2004); 2005 წლის მაისში აგრეთვე ამერიკის ცნობილ ტურისტულ ჟურნალში გამოქვეყნდა ჩვენი მოდერნის სარეკლამო სტატია (See it Now. Tbilisi, Georgia. by Michael Mainville. Travel + Leisure. USA May, 2005), რომლის დახმარებით იმავე წლის ივნისში ამერიკიდან თბილისის მოდერნით დაინტერესებული პირველი ტურისტული ჯგუფი მივიღეთ. თბილისის მოდერნს დაეთმო სპეციალური მიმოხილვა დოკუმენტურ ფილმში საქართველოს შესახებ, რომელიც გერმანელმა რეჟისორებმა გადაიღეს 2006 წელს. დაგვეთანხმებით, ეს ჩვენი მოდერნის კიდევ ერთი საერთაშორისო აღიარებაა.

ამჟამად მოდერნის ქსელთან ერთად (Re-seau Art Nouveau Network. www.artnouveau-net.eu) ვმუშაობთ პროექტზე: მოდერნის სტილის არქიტექტურის პოპულარიზაციისთვის შექმნილი საბავშვო წიგნის ქართულად თარგმნა და გამოცემა. ამ წიგნში ჩვენი დედაქალაქი ქართულ, ინგლისურ და ლიტვურ ენებზე მსოფლიოს ისეთ ცნობილ ქალაქებთან ერთად განიხილება, როგორცაა ბარსელონა, ვენა, გლაზგო, ბრიუსელი, ნანსი, რიგა, ჰელსინკი, ლუბლიანა, ლოძი და სხვ. გარდა ამისა ვთანამშრომლობთ დიდი ბრიტანეთის ორგანიზაციასთან (www.farig.org), რომელიც მიმდინარე წელს საქართველოს მოდერნის 2008 წლის კალენდარს გამოსცემს ლონდონში.

უკვე 10 წელია ვცდილობთ მოდერნის არქიტექტურის დაცვას, მაგრამ იმის გამო, რომ რეალურად ვერცერთი ძეგლი ვერ გადავარჩინეთ – ვთვლით, რომ ვერაფერს მივალნიეთ. მიუხედავად საერთაშორისო აღიარებისა, საქართველოს მოდერნის არქიტექტურის ძეგლები (საუბედუროდ, არა მარტო მოდერნის) კვლავ ნადგურდება და ზიანდება. გულწრფელად უნდა ითქვას, რომ უკვე ეჭვი გვეპარება ჩვენი შრომის სარგებლიანობაში. თავიდან ვერ ვიშორებთ კითხვებს: მერე რა, რომ ეს შეუსწავლელი და თითქმის უცნობი მემკვიდრეობა საერთაშორისო ასპარეზზე გავიტანეთ და უკვე ამ საკითხით დაინტერესებულ ტურისტებსაც ვღებულობთ; მერე რა, რომ დღეს საქართველო თავისი მოდერნის სტილის არქიტექტურით მსოფლიოს ცნობილ ქალაქებს ამაყად უდგას გვერდში; მერე რა, რომ ამ შენობების ილუსტრაციები არა მარტო ინტერნეტში, არამედ ცნობილ საერთაშორისო გამოცემებშიც ხშირად ჩნდება; მერე რა? რეალურად ამ შენობებს ხომ მხოლოდ დაცვა და შენარჩუნება,

რესტავრაცია სჭირდებათ, რომელი მათგანი გადავარჩინეთ დაზიანებისა და განადგურებისაგან? საუბედუროდ, ვერცერთი.

უშუალოდ ჩვენს თვალწინ ხდებოდა უმნიშვნელოვანეს მოდერნის ძეგლთა დამლუპველი “რესტავრაცია“, დაუყოვნებელი რეაგირების მიუხედავად, ვერაფერს გავხდით ვერც ჩვენ კოლეგებთან და ვერც სხვადასხვა ჩინოვნიკებთან, თუ შენობების მეპატრონეებთან. რაც უფრო მეტ ადგილობრივ თუ საერთაშორისო პოპულარიზაციას ვუკეთებთ მოდერნის ძეგლებს, რაც მეტ წარმატებებს ვაღწევთ საერთაშორისო ასპარეზზე, მით უფრო სასტიკად ეპყრობიან ჩვენში მოდერნის მემკვიდრეობას. რას ნიშნავს ეს, შეგნებულ სიბოროტეს, თუ ბრიყვულ დაუდევრობას? 2002 წელს ოფიციალურად მივმართეთ ძეგლთა დაცვის დეპარტამენტის მთავარ სამეცნიერო მეთოდურ საბჭოს (რომელიც ძეგლების დაცვისა და გადარჩენისადმი თავის უსუსურობას და უპასუხისმგებლობას, თავისი დეპარტამენტის მსგავსად, მუდმივად სხვას აბრალებს) და მოდერნის ძეგლების პროექტების რეცენზირებაში დახმარება შეთავაზეთ, მაგრამ უშედეგოდ. მათგან ჩვენი, როგორც მოდერნის სტილის სპეციალისტების იგნორირება რომ ხდება, ეს არაფერია, მაგრამ არქიტექტურული ძეგლების მიმართაც რომ იგივე მიდგომაა – მიგვაჩნია, რომ ეს ნამდვილად დანაშაულია.

თუ დაზიანებულ მოდერნის ძეგლებზე (თან ისეთ შენობებზე რომლებსაც არქიტექტურის ძეგლის სტატუსი და ზოგიერთ მათგანს ეროვნული მნიშვნელობისაც – ჯერ კიდევ საბჭოთა დროს მიენიჭათ) ვილაპარაკებთ, გვინდა გაცნობოთ, რომ მას შემდეგ რაც საქართველო დამოუკიდებელი გახდა, პირველი მოდერნის ძეგლი, რომელიც სერიოზულად დაზიანდა – საქართველოს ეროვნული ბანკის შენობაა (გიორგი ლეონიძის 3), რომელიც ჯერ კიდევ XX ს-ის სამოციან წლებში გადაკეთდა საფუძვლიანად. 90-იანი წლების მიწურულს კი ძეგლთა დაცვის მთავარ საბჭოსთან შეთანხმებული პროექტით მას უკვე “გამოცდილმა რესტავრატორებმა“ ჩაუტარეს ფართომასშტაბიანი “რესტავრაცია“. ასეთივე ბედი ეწია ექვთიმე თაყაიშვილის ყოფილ სახლს (ვაშლივანის 6), სადაც ამჟამად რესტორანი “ემიგრანტია“ განთავსებული.

ძალიან ცუდი, აგრეთვე ძეგლის დამაზიანებელი რესტავრაციები ჩაუტარდა მოდერნის არქიტექტურულ ძეგლებს: კ. ჩაჩავას სახელობის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტს – მერაბ კოსტავას 38, მთაწმინდის სასამართლოს - ქეთევან წამებულის 3; ბანკს - თამარ მეფის 16; ბამბის რიგს; “თიბისი ბანკს” – კოტე მარჯანიშვილის 7, “მუსიკალურ ცენტრს” - დავით აღმაშენებლის 125; კოტე მარჯანიშვილის თეატრს - კოტე მარჯანიშვილის 8; მალაზიას - დავით აღმაშენებლის 91, “საქართველოს ბანკს” - ალ. პუშკინის 3. ეს უკანასკნელი განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია. ეროვნული მნიშვნელობის არქიტექტურული ძეგლი ალ. პუშკინის 3, 1994 წლიდან სააქციო საზოგადოება “საქართველოს ბანკის” საკუთრება ხდება და სწორედ აქედან იწყება მისი მიზანმიმართული განადგურება.

შენობას დაემატა ერთი სართული და ორგუმბათიანი მანსარდი, თავისუფლების მოედანზე გამოვალის ფასადის პირველი სართული მოპირკეთდა ხელოვნური ქვით და შეიცვალა აქ არსებული ლიობები; უკანა ეზოს მხრიდან მიუშენდა ახალი მოცულობები. მომდევნო, 2004 წელს დასრულებულმა სამუშაოებმა უკვე შენობის თავდაპირველი დეტალებისა და მოხატულობის დიდი ნაწილი გაანადგურა, მისმა “რესტავრატორმა” ელდარ ციციშვილმა კი თავის “უკვდავსაყოფად” საკუთარი ინიციალები ამოკვეთა მარმარილოზე - ბანკის სალაროს საათის ქვეშ. ამ ე.წ. რემონტების ბოლო ეტაპი წელს კიდევ უფრო გამაოგნებელი შედეგებით დასრულდა: თეთრად გადაღებეს ცენტრალური შესასვლელის მთელი თავდაპირველი მოხატულობა და დეკორის ნაძერწი დეტალები, ხის კარი განსხვავებული ფორმის რკინის კარმა შეცვალა; საოპერაციო დარბაზის გასანათებლად კი დარბაზის სიგანეზე გადაჭიმულ ლითონის ძელებზე დიდი ნათურები დამონტაჟდა... ყოველივე ეს ძეგლთა დაცვის შესაბამისი სამსახურების მიერ დღემდე ყოველგვარი რეაგირების გარეშე რჩება.

პარადოქსია, მაგრამ ხშირად თავად სამეცნიერო საბჭოზე დამტკიცებული პროექტები ითვალისწინებს ძეგლთა დაზიანებას. სწორედ ძეგლთა დაცვის საბჭოზე შეთანხმებული პროექტით განადგურდა 2006 წელს მოდერნის არქიტექტურული ძეგლის, საცხოვრებელი სახლის - გალაკტიონის 3/5 - თავდაპირველი ვიტრინების დიდი ნაწილი.

ცალკე აღნიშვნის ღირსია მოსახლეთა, თუ მეპატრონეთა მიერ ჩადენილი ვანდალური ქმედებებიც მოდერნის არქიტექტურულ ძეგლებზე: დავით აღმაშენებლის 27/6 და 130, შოთა რუსთაველის 21, გენერალ მაზნიაშვილის 5/7 და 16, ივანე მაჩაბლის 17, ლადო ასათიანის 50, პაოლო იაშვილის 7, სულხაბ-საბას 4, იაკობ გოგებაშვილის 15, კოტე მარჯანიშვილის 35, ალ. ყაზბეგის 26. ამ ძეგლთა დაზიანების ამსახველი ინფორმაცია - ფოტოები და წერილები, დროულად ბარდებოდა ძეგლთა დაცვის შესაბამის სამსახურებს სათანადო რეაგირებისათვის, მაგრამ სამწუხაროდ - სრულიად უშედეგოდ.

არქიტექტურისა და რესტავრაციის სფეროს მოწესრიგების მოლოდინი, გაქარწყლდა და წარსულს ჩაბარდა. სისტემური ცვლილებები ამ დარგში არ განხორციელდა, თუმცა დაფინანსება ყოველწლიურად იზრდება, რის გამოც ჩვენი ისტორიული უბნები და არქიტექტურული ძეგლები შესაბამისი ინსტიტუციებისა და საკონტროლო მექანიზმების არარსებობის პირობებში საფრთხის სერიოზული რისკის ქვეშ არიან. არსებული სიტუაცია ნამდვილად შემაშფოთებელია. დღევანდელი ვითარება, როდესაც მთლიანად არის პოლიტიზირებული არქიტექტურა – როგორც ახალმშენებლობები, ასევე რესტავრაციაც, არ იძლევა იმის იმედს, რომ ბოლოს და ბოლოს, ძეგლთა დაცვის საქმე სწორად და კანონიერად წარიმართოს. საზოგადოების გათვითცნობიერების მიზნით, მომავალში განზრახული გვაქვს ფოტო-გამოფენის მოწყობა და კატალოგის გამოცემა, სადაც როგორც მოდერნის, ასევე სხვა დაზიანებული ძეგლებიც და მათი დამზიანებლებიც თვალსაჩინოდ იქნებიან წარმოდგენილნი.

სრულიად ნათელია, ასეთ სიტუაციაში “აპოლოსაც” ან ბუნებრივი განადგურების, ან სხვა შენობების მსგავსი “რესტავრაციის” საფრთხე ემუქრება. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, საქართველოს ქალაქებში XX საუკუნის დასაწყისში აშენებული კინოებიდან დღეს მხოლოდ “აპოლო” შემოგვრჩა. მისმა მფლობელებმა, ჩვენმა მთავრობამ და აგრეთვე მთელმა ქართულმა საზოგადოებამ, განსაკუთრებით ძეგლთა დაცვისა და კინოს სპეციალისტებმა, კარგად უნდა გააცნობიერონ ამ ძეგლის მნიშვნელობა და არ დაუშვან მისი განადგურება. აუცილობელია, როგორც მისი სწორი რესტავრაცია, აგრეთვე მისთვის თავდაპირველი ფუნქციის შენარჩუნებაც.

იმედი გვაქვს, “აპოლოს” ბედით თქვენც დაინტერესდებით, ჩვენ კი ვეცდებით ყველა საერთაშორისო ორგანიზაციას, თუ გაერთიანებას თხოვნით მივმართოთ მხარდაჭერისა და თანადგომისთვის.